

Beskæftigelsesministeriet
bm@bm.dk, abr@bm.dk, dlf@bm.dk, ptm@bm.dk og
kat@bm.dk

j.nr. 2023-197

Akademikernes bemærkninger til Forslag til lov om konsekvenser om afskaffelsen af store bededag som helligdag jf. j.nr.2023-197

Den 16. januar 2023
Sagsnr. S-2023-094
Dok.nr. D-2023-2189
jdj/

Akademikerne finder det uacceptabelt, at der med lovforslaget om konsekvenser ved afskaffelsen af store bededag gribes ind i den danske aftalemodel, uden at arbejdsmarkedets parter, herunder Akademikerne, er blevet involveret. Den danske model indebærer, at løn- og ansættelsesvilkår forhandles og aftales mellem arbejdsmarkedets parter samt på den enkelte arbejdsplads. Med lovforslaget forskydes de balancer, som arbejdsmarkedets parter har været enige om og har aftalt i overenskomster og andre aftaler igennem mange årtier.

AKADEMIKERNE

THE DANISH CONFEDERATION
OF PROFESSIONAL ASSOCIATIONS

Akademikerne skal stærkt advare imod, at det bliver præcedens, at man fra politisk hold regulerer løn- og arbejdsvilkår uden inddragelse af de parter, der kender hverdagen på de danske arbejdspladser bedst.

Nørre Voldgade 106, 1. sal
DK - 1358
København K.

T +45 3369 4040
E ac@ac.dk
W www.ac.dk

Derudover er Akademikerne bekymret for, at en afskaffelse af store bededag vil bidrage til et øget arbejdspress, som mange steder i forvejen er højt. At øge arbejdstiden i en tid, hvor rigtigt mange på arbejdsmarkedet i forvejen har problemer med stress og manglende balance mellem arbejde og fritid, er ikke den rigtige vej at gå.

Men når arbejdstiden bliver udvidet, skal lønmodtagerne selvfølgelig kompenseres.

Løntillæg

Det er væsentligt, at lønmodtagerne bliver økonomisk kompenseret fuldt ud. Det gør de ikke i det nuværende lovforslag. Det foreslåede løntillæg på 0,45 pct. svarer langt fra til den reelle omkostning, som en lønmodtager udsættes for i denne situation. En inddragelse af store bededag indebærer ulemper, som i det nuværende lovudkast alene pålægges lønmodtagersiden. Forslaget har derfor karakter af subsidier til arbejdsgiversiden, hvilket efter Akademikernes opfattelse ikke er hensigtsmæssigt.

For det første hviler løntillægget på en antagelse om, at store bededag allerede i dag er en almindelig dag, som blot ændres fra en fridag til en

arbejdsdag. Store bededag er imidlertid ikke en almindelig dag, men en helligdag. For de grupper, der i dag arbejder på store bededag, kender Akademikerne ikke til tilfælde, hvor der ikke er aftalt helligdagstillæg. Det betyder samtidig, at det efter Akademikernes vurdering er udelukket, at de grupper, der i dag holder fri på store bededag – og som derfor ikke har en aftale om tillæg – ville være villige til at arbejde for samme takst som på en almindelig dag. Det nuværende lovudkast griber ind i indgåede overenskomster og andre aftaler, hvilket i sig selv er problematisk. Men under de givne omstændigheder må man som minimum efterstræbe at afspejle aftalerne frem for at annullere dem. Alternativet er – som i det nuværende forslag – at man subsidierer arbejdsgiversiden på bekostning af lønmodtagerne. Løntillægget bør forstørres markant for at kompensere for dette.

For det andet bør det tages i betragtning, at løn i modsætning til frihed beskattes. I det nuværende lovudkast indføres dermed ny beskatning, som entydigt pålægges lønmodtagerens side, mens arbejdsgiversiden ikke påvirkes. Også dette betyder, at Løntillægget bør forstørres markant.

Givet den korte høringsfrist har det ikke været muligt at danne et fyldestgørende overblik, og der er givetvis en række yderligere forhold, som påvirker løntillægget. Med den nuværende viden mener Akademikerne, at løntillægget skal være mindst dobbelt så stort som i lovudkastet.

Derudover er der en række andre forhold vedr. løntillægget:

Tillægget bør være fuldt pensionsgivende for alle og skal indgå i beregningen af den ferieberettigede løn, også der hvor man har indgået ferieaftaler, der fraviger ferieloven. Lovforslaget er desværre uklart i denne henseende. I afsnit 2.1.2.2 i lovbemærkningerne står der både, at bidrag til pension skal indgå i beregningsgrundlaget for løntillægget, og at tillægget skal beregnes på baggrund af den ferieberettigede løn jf. ferielovens § 19, stk. 1.

Det er desuden uklart, hvordan løntillægget beregnes for variabelt lønnede og provisionslønnede, når de pålægges at arbejde en ekstra dag. Der er derfor behov for, at dette bliver nærmere beskrevet i lovforslaget.

Det er væsentligt, at løntillægget ikke kan modregnes. Det bør derfor tydeliggøres i lovforslaget, at individuelt aftalte fremtidige lønstigninger ikke kan modregnes i løntillægget, som ydes som kompensation for den ekstra arbejdsdag. Og det bør tydeliggøres, at tillægget ikke kan modregnes i eksisterende løndelev, f.eks. bonusser, resultatløns og forhøjede ferietillæg, hvor dette er aftalt. Tilsvarende skal det tydeliggøres, at der

ikke kan modregnes i overenskomstrammen eller på anden måde ske betaling ved kommende overenskomstfornyelser for løntillægget.

Herudover er det helt centralt, at de grupper, der i dag modtager ulempeydelse mv. for at arbejde på store bededag, har ret til et provenu, når dagen ikke længere klassificeres som en helligdag, og der derfor ikke ydes ulempeydelse mv. Anvendelsen af dette provenu skal forhandles med de berørte grupper indenfor den enkelte aftale. Dette bør fremgå klart af lovforslaget.

De fleste af Akademikernes medlemmer er fastlønnede (månedslønnede), men der er også timelønnede i gruppen af højtuddannede. For timelønnede bør der også indskrives i loven, at der ydes en særlig kompensation for at arbejde på store bededag. Kompensationen kunne udgøre den særlige helligdagsbetaling (tillæg) der måtte være aftalt for timelønnede eller et tilsvarende niveau.

Lovforslaget er inkonsekvent i forhold til beregningsgrundlaget for løntillægget, idet der både henvises til ferielovens § 16, stk. 1 og ferielovens § 19, stk. 1. Dette er som nævnt et problem i forhold til pension, men kan også skabe problemer i forhold til andre tillæg og lønde.

Reguleringsordningen og lønindeks

Der er stor risiko for, at lovforslaget vil påvirke den aftalte reguleringsordning, som gælder i staten henholdsvis kommuner og regioner, og som skal sikre en parallel lønudvikling med den private sektor.

Reguleringsordningen baserer sig på en sammenligning af lønudviklingen opgjort på baggrund af Danmarks Statistiks lønindeks for henholdsvis stat, kommuner og regioner og den private sektor.

Det er Akademikernes vurdering, at implementeringen af lovforslaget kan påvirke lønindekset for månedslønnede i retning af en stigende lønudvikling, mens det for timelønnede må antages at være uændret. Sektorerne har forskellige andele af timelønnede og månedslønnede. Implementering af lovforslaget kan derfor i langt højere grad medføre en målt lønstigning i de offentlige sektorer end i den private sektor – uden at der er tale om en reel lønstigning. Resultatet heraf vil være, at de offentligt ansatte selv kommer til at betale for løntillægget på grund af reguleringsordningen. Det bør sikres, at dette ikke sker.

Tilsvarende er der forskel imellem sektorerne i forhold til, hvor mange der faktisk har arbejdet på store bededag, og derved hvor stor en andel af lønsummen der har været anvendt til helligdagstillæg og evt. supplerende frihedsopsparing. Ligeledes er der mellem sektorerne forskel på, hvornår og hvordan dette udbetales. Bortfald af disse ydelser kan derfor forventes at påvirke lønindekset forskelligt og dermed medføre en

skævhed i den opgjorte lønudvikling mellem sektorerne. Også dette bør der tages højde for.

Muligheden for at anvende forskellige udbetalingsmodeller for det nye løntillæg (årsmodellen og månedsmodellen) rummer i sig selv en risiko for skævhed mellem sektorerne, hvis der vælges forskellige metoder i de forskellige sektorer. Det skyldes, at en årlig udbetaling (uregelmæssig betaling) modsat en månedlig betaling normalt ikke indgår i lønindekset. Dels vil påvirkningen af lønindeks være forskellig ved implementeringen, dels vil lønindekset fremadrettet være følsomt overfor større ændringer i valg af udbetalingsmodel. Det skal sikres, at dette ikke skævvrider den offentlige lønudvikling.

Muligheden for, at det nye løntillæg udbetales enten sammen med ferietillægget eller løbende sammen med månedslønnen, betyder, at tillægget nogle gange indgår i den opgjorte lønudvikling (månedsmodellen) og andre gange ikke indgår i lønudviklingen (årsmodellen). Dette skyldes, at man ved beregningen af lønindeks tager udgangspunkt i de midterste måneder i de enkelte kvartaler. Hvis der udbetales større eller mindre beløb i netop disse måneder, kan det have betydning. Dette rummer dermed en risiko for yderligere skævhed mellem sektorerne afhængig af både de private og de offentlige arbejdsgiveres ageren.

Andre spørgsmål til afklaring

Lovforslaget er på visse områder upræcist og ikke fyldestgørende og efterlader lønmodtagere og arbejdsgivere uden klare svar på en lang række spørgsmål afledt af lovforslaget.

Løntillægget beregnes på grundlag af den fast påregnelige løn inklusive arbejdsgivers pensionsbidrag. Dette stiller umiddelbart tjenestemændene ringere, da deres pension ikke består af løbende indbetalinger, men er en tilsagnsordning. Det bør derfor præciseres i lovforslaget, at tjenestemænd skal kompenseres tilsvarende.

Normalt optjenes den særlige feriegodtgørelse fra 1. september til 31. august. Idet loven først træder i kraft den 1. januar 2024, vil det dels være en skæv optjening i forhold til den sædvanlige feriegodtgørelse, dels vil lønmodtagerne ikke opleve, at de får fuld kompensation for en arbejdsdag det første år.

Grupper med en aftalt nedsat årsnorm: Det er uklart, hvordan lovforslaget påvirker disse grupper, og hvordan man opgør en ekstra arbejdsdag og beregner løntillægget.

Lovforslaget bør også adressere, at lønmodtagere på individuel kontrakt, som er ansat hos en uorganiseret arbejdsgiver, vil kunne indbringe spørgsmål om manglende eller forkert beregnet løntillæg for de almin-

delige domstole. I den forbindelse bør indsættes sanktionsbestemmelser og et godtgørelsesniveau, som sikrer en effektiv overholdelse.

Akademikerne betragter det desuden som et unødvendigt indgreb i overførselsmodtageres situation, at lovforslaget vil føre til en forringelse af dagpengene, da det fremgår, at der vil blive fremsat et lovforslag om at neutralisere lønstigningernes virkning på overførselsindkomster, herunder dagpenge. Akademikerne er imod yderligere forringelser på dagpengeområdet.

Lovforslaget er desuden udtryk for et brud med en meget lang praksis om at inddrage folkekirkens parter i anliggender for folkekirken. Der henvises til Præsteforeningens høringssvar, som nærmere uddyber dette synspunkt.

Afslutningsvis skal det bemærkes, at lovforslaget kræver væsentlige principielle afklaringer af hensyn til parternes efterfølgende implementering af de mange løntekniske forhold. Konsekvenserne af lovforslaget er desuden meget komplekse, og den ultrakorte høringsproces gør også, at det har været vanskeligt at gennemføre en ordentlig høringsproces med inddragelse af medlemsorganisationerne. Akademikerne tager derfor forbehold for at fremsætte yderligere bemærkninger senere i processen.

Med venlig hilsen

Jesper David Jensen

D: 22495862

E: jdj@ac.dk